VÝSTUP 23

KÓDEX SPRÁVANIA PRE FUNGOVANIE PRACOVNEJ SKUPINY PROJEKTU LIFE IP – ZLEPŠENIE KVALITY OVZDUŠIA

pripravené v rámci

F.1 Činnosti riadenia projektu

Marec 2020

Projekt LIFE IP - Zlepšenie kvality ovzdušia (LIFE18 IPE/SK/000010) podporila Európska únia v rámci programu LIFE

Názov dokumentu	**KÓDEX SPRÁVANIA PRE FUNGOVANIE PRACOVNEJ SKUPINY PROJEKTU LIFE IP – ZLEPŠENIE KVALITY OVZDUŠIA**
Názov projektu	Zlepšenie implementácie programov na zlepšenie kvality ovzdušia na Slovensku posilnením kapacít a kompetencií regionálnych a miestnych orgánov a podporou opatrení v oblasti kvality ovzdušia Skrátený názov: LIFE IP – Zlepšenie kvality ovzdušia
Kód projektu	LIFE18 IPE/SK/000010
Trvanie projektu	1.1.2020 – 31.12.2027
Aktivita	F.1 Činnosti riadenia projektu
Úroveň dôvernosti	Interný dokument
Dátum vydania	31.3.2020
Zodpovedný partner	PEDAL Consulting MŽP SR
Autori	**Autori:** Robert MISKUF, Jan GALL, (PEDAL Consulting), Gabriel ADAMEK (MŽP SR) **Prispievatelia:**

Obsah

1 Úvod do projektu 4
2 Úvod do pracovnej skupiny projektu LIFE IP – Zlepšenie kvality ovzdušia 5
3 Štruktúra pracovnej skupiny 6
4 Komunikácia 8
4.1 Pravidelné bilaterálne stretnutia 8
4.2 Spoločné vzdelávacie workshopy zamerané na OP 2021-2027/2028-2034 8
4.3 E-mail 9
4.4 Online stretnutia 9
4.5 Účasť na zasadnutiach Riadiaceho výboru (dobrovoľné) 9
4.6 Ďalšie podujatia 9

1 Úvod do projektu

Slovenská republika, ako aj jej susediace krajiny, najmä Česká republika a Poľsko, patria k členským štátom EÚ, ktoré čelia problémom so zhoršenou kvalitou ovzdušia, ktorá má negatívny dopad na verejné zdravie a životné prostredie. Napriek určitým zlepšeniam dosiahnutým v posledných rokoch je situácia stále neuspokojivá.

Zásadné problémy s kvalitou ovzdušia na Slovensku sú spôsobené prekročením koncentrácií suspendovaných častíc (PM_{10} a $PM_{2,5}$), ktoré vznikajú hlavne zo spaľovania tuhých palív na vykurovanie domácností, benzo(a)pyrénu (80% BaP pochádza z vykurovania domácností) a emisií oxidu dusičitého (NO_2), ktoré pochádzajú najmä z dopravy. Niektoré problémy s kvalitou ovzdušia sa spájajú aj s prízemným ozónom (O3).

Zdroje znečistenia ovzdušia v jednotlivých Oblastiach riadenia kvality ovzdušia (ORKO) sú popísané v Programoch na zlepšenie kvality ovzdušia (PZKO).

Značný podiel na lokálnom znečistení ovzdušia emisiami PM a BaP predstavujú emisie z vykurovania domácností. Hlavným dôvodom je spaľovanie tuhých a nekvalitných palív (niekedy dokonca odpadov) alebo nevhodné techniky vykurovania v domácnostiach, čo súvisí aj s nízkou úrovňou informovanosti verejnosti a energetickou chudobou, ako aj chýbajúce kompetencie na zabezpečenie inšpekcií malých zdrojov znečistenia ovzdušia. Okrem vykurovania domácností je jedným z kľúčových problémov kvality ovzdušia, najmä v mestách, predovšetkým doprava a emisie pochádzajúce z dopravy (hlavne NO_x).

Do úvahy sa musí brať aj príspevok poľnohospodárskych činností (hlavný zdroj emisií amoniaku) k tvorbe sekundárnych emisií PM.

V niektorých oblastiach je znečistenie ovzdušia stále spôsobené miestnymi priemyselnými zdrojmi.

Slovensko zdieľa hranice s najviac znečistenými krajinami EÚ a Ukrajinou, preto je ďalšou významnou otázkou znečisťovanie ovzdušia presahujúce hranice štátov. Príslušné ukrajinské orgány budú pozvané na vybrané konferencie projektu LIFE IP, ktoré sa uskutočnia v rámci aktivít E a C2, a doplnia tak činnosti Dohovoru Európskej hospodárskej komisie OSN o diaľkovom znečisťovaní ovzdušia.

Hlavným cieľom projektu je podpora efektívneho riadenia kvality ovzdušia za účelom zlepšenia kvality ovzdušia a zníženia vystavenia obyvateľstva škodlivým vplyvom látok znečisťujúcich ovzdušie.

Projekt posilní a zlepší realizáciu Programov na zlepšenie kvality ovzdušia v Oblastiach riadenia kvality ovzdušia na Slovensku.

2 Úvod do pracovnej skupiny projektu LIFE IP – Zlepšenie kvality ovzdušia

Počas trvania projektu budú pridelení projektoví manažéri zamestnaní na Ministerstve životného prostredia SR a financovaní z tohto grantu pracovať na hľadaní relevantných výziev a synergií s inými európskymi fondmi, ako sú napríklad Nástroj na prepájanie Európy (CEF) alebo Európsky fond pre strategické investície (EFSI).
Veľká časť zdrojov bude mobilizovaná cez operačný program Kvalita životného prostredia. Príprava Plánov udržateľnej mobility (PUM) prebieha na mestskej a regionálnej úrovni a je priamo financovaná z Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP). Príručka na prípravu PUM je vypracovaná Ministerstvom dopravy a výstavby SR. K dispozícii je taktiež Program rozvoja vidieka pod Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, avšak momentálne nie sú v tomto programe vyhlásené na programové obdobie 2014 - 2020 žiadne relevantné výzvy a aktivity súvisiace s poľnohospodárstvom a kvalitou ovzdušia.
Na nasledujúce obdobie bude pracovná skupina hľadať možné synergie a navrhne nové, ktoré by sa mali zahrnúť do výziev a aktivít nového programového obdobia a to nielen v rámci IROP, ale aj v rámci Programu rozvoja vidieka. Ministerstvo životného prostredia SR pripravuje Kódex osvedčených postupov pre poľnohospodárov, ktorý im pomôže znížiť emisie NH_3 a dosiahnuť požadované zníženie týchto emisií do roku 2030.

Z dôvodu potreby zabezpečenia efektívnej koordinácie projektových aktivít s ostatnými orgánmi štátnej správy bude zriadený inštitút pracovnej skupiny, ktorá bude zahrnutá do celkovej štruktúry riadenia projektu. Účelom tejto pracovnej skupiny je nadviazať úzku spoluprácu medzi všetkými príslušnými ministerstvami spravujúcimi doplnkové fondy, ktoré sú uvedené vo formulári FP. Do pracovnej skupiny bude menovaný jeden zástupca z každého relevantného ministerstva, ktorý bude pôsobiť ako hlavný kontaktný bod.

Koordinátor projektu bude kontaktovať členov pracovnej skupiny pravidelne s cieľom prepojiť, vytvoriť synergie, podporovať a rozširovať činnosti, ktoré poskytujú. Cieľom je zmapovať poskytnuté doplnkové financovanie a vyhnúť sa duplicite tém a vyplneniu medzier.

Všetci členovia pracovnej skupiny budú prizvaní na zasadnutie Riadiaceho výboru ako externí pozorovatelia bez hlasovacieho práva.

Pracovná skupina bude pracovať paralelne s, a nadväzovať na pracovnú skupinu pre koordináciu synergií a komplementarít[1] zriadenú a vedenú ústredným koordinačným orgánom (Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu), ktorý predstavuje aktívnu spoluprácu riadiacich orgánov a ostatných zodpovedných orgánov pre finančné nástroje EÚ a SR v procese identifikácie synergií pri predkladaní návrhov na vyhlásenie výziev. Každý návrh na vyhlásenie výzvy v rámci ktoréhokoľvek OP sa konzultuje a hodnotí v prípravnej fáze na posúdenie synergií definovaných v metodickom dokumente, ktorý zahŕňa všetky synergie medzi OP definovanými na začiatku programového obdobia 2014 - 2020.

[1] https://www.partnerskadohoda.gov.sk/koordinacia-synergii-a-komplementarit-medzi-esif-a-ostatnymi-nastrojmi-podpory-eu-a-sr/?den=2019-08-01&den_od=2019-12-04&den_do=2019-12-04

3 Štruktúra pracovnej skupiny

Pracovnú skupinu bude koordinovať Ministerstvo životného prostredia SR, ktoré zohráva kľúčovú úlohu pri príprave a implementácii Programov na zlepšenie kvality ovzdušia.

Okrem koordinátora bude pracovná skupina pozostávať z rôznych organizácii, ktoré sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Organizácia	Krátky popis	Prepojenie s projektom LIFE IP
Ministerstvo životného prostredia SR	Ústredný orgán štátnej správy pre životné prostredie a klímu, riadiaci orgán OP Kvalita životného prostredia	Riadiaci orgán OP KŽP, ktorý financuje nasledovné opatrenia: - Výmena starých kotlov na tuhé palivo v domácnostiach - Výmena starých kotlov vo verejných budovách - Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie (národný projekt Zelená domácnostiam) - zvýšenie energetickej efektívnosti (vrátane zvýšenia využívania obnoviteľných zdrojov energie v podnikoch) - Zníženie spotreby energie vo verejných budovách (vrátane izolácie a modernizácie vykurovacích systémov, diaľkového vykurovania)
Ministerstvo vnútra SR	Orgán zodpovedný za okresné úrady v sídle kraja – štátna správa na regionálnej úrovni zodpovedná za prípravu Programov na zlepšenie kvality ovzdušia	Zverejňovanie, príprava a monitoring implementácie PZKO
Ministerstvo dopravy a výstavby SR	Ústredný orgán štátnej správy pre dopravu a výstavbu, riadiaci orgán OP Integrovaná infraštruktúra	Budú sa podieľať na možných dopravných riešeniach potrebných na dosiahnutie dobrej kvality ovzdušia v mestách. Riadiaci orgán OP II a Štátneho fondu rozvoja bývania (vrátane programu zatepľovania domácností)
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	Ústredný orgán štátnej správy pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, riadiaci orgán Programu rozvoja vidieka, Integrovaného regionálneho operačného programu a	Riadiaci orgán spomínaných programov (napr. podpora prípravy plánov trvalo udržateľnej mobility, podpora zelenej infraštruktúry a opatrení ekologickej mobility)

	programov cezhraničnej spolupráce (SK-CZ, SK-AT, HU-SK, PL-SK a ENI HU-SK-RO-UA)	
Ministerstvo zdravotníctva SR	Ústredný orgán štátnej správy v oblasti zdravotníctva	Poskytovanie údajov o zdraví občanov, ak sú k dispozícii. Zvyšovanie informovanosti verejnosti o vplyve znečistenia ovzdušia na zdravie
Ministerstvo hospodárstva SR	Ústredný orgán štátnej správy v oblasti hospodárstva	Orgán zodpovedný za výrobu tepla a plynu
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	Ústredný orgán štátnej správy zodpovedný za podporu zamestnanosti, sociálnu starostlivosť a fungovanie dôchodkového systému	Stratégia opatrení na vykurovanie pre nízkopríjmové skupiny
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	Ústredný orgán štátnej správy	Vzdelávanie a zvyšovanie povedomia, Riadiaci orgán OP Výskum a inovácie
Slovenská inšpekcia životného prostredia	Orgán štátnej správy vykonávajúci štátny dozor a kontrolu plnenia povinností prevádzkovateľov zdrojov znečisťujúcich ovzdušie	Budú s nimi konzultované rôzne otázky súvisiace s ich kompetenciami a odbornosťou
Environmentálny Fond	Organizácia zriadená zákonom na poskytovanie štátnej podpory na ochranu životného prostredia. Fond riadi MŽP SR.	Potenciálny prispievateľ pre rôzne opatrenia súvisiace s kvalitou ovzdušia
Rada vlády SR pre zelenú dohodu a prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo	Má byť zriadená	Rozvoj stratégií
Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu	Ústredný orgán štátnej správy zodpovedný pre tvorbu a implementáciu jednotnej štátnej politiky v oblasti využívania finančných prostriedkov Európskej únie, ako aj informatizácie spoločnosti a investícií	Smart city riešenia
Komora Kominárov Slovenska	Komora	Monitorovanie emisií z vykurovania

Slovenská asociácia pre elektromobilitu	Združenie organizácií zameraných na e-mobilitu	Rozvoj e-mobility
o.z. Priatelia Zeme – CEPA	CEPA je neziskové a nezávislé občianske združenie v SR. CEPA vykonáva aktivity na lokálnej, regionálnej národnej a medzinárodnej úrovni. Organizuje kampane, vyhľadáva a aktivizuje občanov a rôzne skupiny, poskytuje vzdelávacie, publikačné a konzultačné služby	Medzi ciele organizácie patrí podpora environmentálnej, sociálnej a hospodárskej spravodlivosti, podpora udržateľného regionálneho rozvoja a posilňovanie efektívnej účasti obyvateľstva v rozhodovacom procese prepojenom so záujmami spoločnosti

Zloženie a štruktúra pracovnej skupiny sa môže aktualizovať a prispôsobiť podľa vývoja, ktorý sa môže vyskytnúť v priebehu projektu.

4 Komunikácia

Na komunikáciu bude pracovná skupina využívať rôzne kanály, ktoré budú slúžiť na pravidelnú aktualizáciu informácií. Týmito kanálmi budú najmä:

- Pravidelné bilaterálne stretnutia / dvakrát ročne;
- Spoločné vzdelávacie workshopy zamerané na OP 2021-2027/2028-2034;
- E-mail (vrátane Newslettrov);
- Online stretnutia;
- Účasť na zasadnutiach Riadiaceho výboru (dobrovoľné);
- Ďalšie podujatia.

4.1 Pravidelné bilaterálne stretnutia

MŽP SR zorganizuje pravidelné bilaterálne stretnutia s členmi pracovnej skupiny minimálne dvakrát ročne s cieľom výmeny informácií a prerokovania možných opatrení/ riešení/ stratégií na zlepšenie kvality ovzdušia.

4.2 Spoločné vzdelávacie workshopy zamerané na OP 2021-2027/2028-2034

Koordinácia s riadiacimi orgánmi relevantných OP vo vzťahu k OP 2021-2027/ 2028-2034 bude vopred ustanovená pracovnou skupinou na základe formulára B3, definovanou v Kódexe správania - výstup 23. Navrhovanou novou úlohou je workshop zahŕňajúci manažérov kvality ovzdušia, koordinačnú jednotku, projektových manažérov a pracovnú skupinu, ktorý by sa konal každé dva roky a kde by boli predstavené príklady dobrej praxe, informácie o všeobecnom postoji k výzvam, opatreniam a dotáciám navrhovaným riadiacimi orgánmi. Tieto workshopy budú vzájomne prospešné, pretože pracovná skupina sa dozvie z prvej ruky o svojej práci, potenciálne ich motivuje k zlepšovaniu a manažéri kvality ovzdušia sa dozvedia viac o budúcich finančných plánoch a schémach.

4.3 E-mail

E-mailová komunikácia sa použije ako hlavný prostriedok na zhromažďovanie vstupov. Aby nedošlo k preťaženiu mailových schránok členov pracovnej skupiny e-mailami, MŽP SR zhromaždí relevantné vstupy do jedného e-mailu, ktorý potom členom rozošle. Koordinačná jednotka pripraví pravidelné elektronické informačné newslettre pre členov pracovnej skupiny s cieľom šíriť najnovšie a plánované aktivity v rámci projektu LIFE IP.

4.4 Online stretnutia

Online stretnutia budú organizované podľa potreby, keď bude potrebné prediskutovať viacero vážnych otázok súvisiacich s efektívnym vykonávaním aktivít projektu LIFE IP. Týchto online stretnutí sa môžu zúčastniť aj ďalší príjemcovia projektu LIFE IP.

4.5 Účasť na zasadnutiach Riadiaceho výboru (dobrovoľné)

Členovia pracovnej skupiny budú koordinátorom projektu prizvaní na zasadnutia Riadiaceho výboru, ktorého sa môžu zúčastniť ako poradný orgán.

4.6 Ďalšie podujatia

Príležitosťou na stretnutia pracovnej skupiny budú ďalšie podujatia, ako napríklad zasadnutia Riadiaceho výboru či konferencie organizované v rámci projektu LIFE IP. Projekt LIFE IP využije tieto príležitosti na stretnutie s partnermi iných projektov a na diskusiu o relevantných témach týkajúcich sa aktivít projektu LIFE IP.